

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1897. Leto XIV.

Obseg: Napenjanje goved — Nekoliko o skušnjah z umetnimi gnojili v barju. — O prihodnji trgatvi. — Vprašanja in odgovori. Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene

Napenjanje govedi.

Vsled napenjanja govedi trpijo slovenski gospodarji vsako leto mnogo škode. To prihaja od tod, ker ne vedo, kakšna je ta bolezen, in seveda še manj, kako jo je treba zdraviti. S pričujočim sestavkom hočemo podati našim gospodarjem korenit pouk, kako se jim je ravnati ob tej goveji bolezni.

Bolezen je ob kratkem taka, da se nabere v vampu vetrovi (plini), kateri se raztezajo in pritiskajo ob vamp. Od pritiska se vamp napne, a vetrovi ne morejo odhajati, in če ni kmalu pomoči ter si ob enem narava sama ne pomaga, mora govedu vamp počiti ali pa žival pogine.

Vzrok tej bolezni je krma. Ako žival povžije krmo, kakeršna v želodcu hitro skipi (zavre), potem se naredi v vampu premnogo vetrov, kateri baš napenjajo. Napenja pa sveža rdeča detelja, zelje, repna cima (perje) itd., zlasti ako je sveža, zelena krma mokra, oparjena od slane ali mraza, ali če se je zgrela na kupu. Tudi napne goved, ako pride gladna na pašo, posebno na mokro ali rosno ter tam žre prav hlastno.

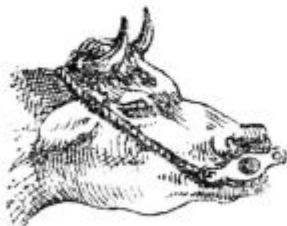
Na vsak način je treba govedi hitro pomagati, če jo hočemo rešiti in oteti. Pri nas običajno zdravljenje te bolezni je popolnoma napačno, da, bolezen še celo po-

spešuje. Na Gorenjskem puščajo govedi na ušesu, a na Notranjskem jo po vasi gori in doli podijo, tako da še hitreje pogine. Da je tako zdravljenje napačno, je lahko dokazati. Deni navaden, suh živalski mehur, ki si ga skupaj zmečkal in dobro zavezal, na gorko peč. Na gorki

peči se prične mehur napenjati in slednjič je tako napet, da tudi počí. Zrak se je namreč od gorkote raztegnil v mehurju in ga napel. Ravno tako je tudi napeti govedi. Napeta goved je uže tako vsled bolezni vroča, ako je pa še po vasi podiš ali ji celo puščaš, potem se še bolj razgreje, a vamp se ji širi in veča od raztezajočih se vetrov in naposled počí. Puščati pa govedi na ušesu je uže samo na sebi prene-

umno, bodisi pri tej ali drugi bolezni.

Zdravi torej goved tako le, kadar jo napenja: Naredi nemudoma povez iz slame, kakeršna rabi snopom v povresla. S to povezjo obrzdaj govedo ter napravi za rogovoma voz. Dobro je, na mestu, kjer pride povez v gobec, namazati jo s katranom ali s kolomazom (šmirom). Govedo žveči to povez ter izpušča vetrove skozi požiralnik. Potem polij govedo po vsem životu s prav mrzlo

Podoba 35.

Podoba 36.

vodo, obdrgni je z vseh strani s slamo, vodi je počasi sem ter tja, ali pa, če si na polju, počasi domu. Če napenjanje ne odjenja, vzemi 30 do 40 gramov neugašenega apna in nekaj žlic moke, ter zmešaj to z enim litrom vode. Vse to daj govedu naenkrat. Še boljše zdravilo je to le: Jajce predri na obeh koncih ter izpihaj iz njega beljak in rumenjaki. Zamaši potem eno luknjo bodisi z voskom ali s čim drugim, skozi drugo pa vlij v jajce terpentinovnega olja in jo potem tudi zamaši. Dve taki jajci rini živali tako daleč v grlo ter ji v njem stri, da ji mora požreti. Ta lek je brez slabih nasledkov in izvrstno pomaga.

Napravljanje teh zdravil je pa navadno vselej zamudno, mnogokrat, kadar živinče trdovratno napenja, tudi brezuspešno. Vsled tega so izumili naprave (instrumente), s katerimi se da napenjanje precej ozdraviti.

Najboljša taka naprava je požiralnikova cev, ki se tako le rabi. Govedu se vtakne v gobec preluknjan les (glej podobo 35.). Skozi luknjo tega lesa in skozi požiralnik se vtakne požiralnikova cev, kolikor je dolga, doli v vamp. Cev je dolga do poldruga metra. Predno cev rabiš, namaži jo z oljem ali z maslom ali pa s kako drugo mastjo. Da pa cev, kadar je v vampu, ne zaide v krmo, ampak da sega do vetrov, postavi govedo, kadar mu vtikaš cev, s prednjima nogama nekoliko višje (glej podobo 36.). Iz te podobe se tudi razvidi, kako leži vamp v govedu in kako pride požiralnikova cev v vamp.

Vsled vetrovega pritiska pride včasih nekaj krme v cev. Da se ta krma potrebi iz cevi, pridejana je cevi posebna paličica, s katero se lahko skozi cev podreza. Če pravilno ravnaš s požiralnikovo cevjo, najboljše in najhitreje odpraviš živinčetu napenjanje. Požiralnikova cev bi si morala vsaka vas napraviti ob svojih troških, sicer je pa tako cena, da si jo lahko omisli vsak količkaj premožen gospodar.

Gospod c. kr. okrajni živinozdravnik in odbornik naše družbe A. Folakovski je pri svojih predavanjih večkrat priporočal požiralnikovo cev ter videl, kako radi jo ljudje naročajo. Cev se dobi pri Hauptnerju v Berlinu, a stane primerno mnogo, če se naroči le ena. Iz tega vzroka je naša družba na predlog gospoda Folakovskega naročila že drugič veliko stevilo požiralnikovih cevij, in jih sedaj oddaja po 4 gld. 50 kr. Toplo priporočamo, da si vsaka občina, vsaka vas, ali vsaj vsaka podružnica takoj omisli eno požiralnikovo cev.

Nekoliko o skušnjah z umetnimi gnojili v barju.

„Kmetovalec“ nas vabi, naj bi objavili skušnje, ktere smo delali z umetnim gnojem. Ta opomin pač kaže našo malomarnost, ker mora vendar nam biti mar, da po narejenih priobčenih skušnjah urejamo svoje kmetovanje, in baš to je naloga vsakega kmetijskega lista, da zbira in priobčuje skušnje vsakega kraja, da potem ve kmetovalec posnemati ugodne uspehe.

Kmetovalci, umetna gnojila so že marsikoga rešila propada; ta gnojila morejo kranjsko kmetijstvo popolnoma prestojiti in pripomoči k blagostanju. Da nas je c. kr. kmetijska družba kranjska seznanila s temi gnojili, šteje si lahko v največjo zaslugo. Največ koristi pa ta gnoj dela na barjih in na tleh, kjer je zemlja pomešana z rastlinskimi ostanki.

V takih krajih dela ta gnoj zares čudeže, se ve, ako se prav rabi.

Gnojim s temi gnojili že drugo leto za skušnjo, a nobena se mi ni še izjalovila. Ako sem kak svet nad dve leti gnojil z živinskim gnojem, bil sem gotov, da mi z zopetnim gnojenjem tretje leto mrčes pokonča vso setev. Drugače je zdaj, ko gnojim z umetnim gnojem.

Neko njivo obdelujem kot poskušališče uže tretje leto. Prvo leto sem gnojil na novino z živinskim gnojem. Koruza s fižolom se je obnesla dobro.

Drugo leto sem gnojil po navodilu c. kr. kmetijsko-kemijskega poskušališča z umetnim gnojem in sem sadil deloma peso s fižolom, deloma sem posejal travo v zmesi z raznimi deteljami. Mislil sem, da se skušnja popolnoma ponesreči, ker se mi okopavina za okopavino še nikdar ni sponesla, ker koruza privabi premnogo mrčesa, a varal sem se. Čeprav je bila v barju lansko leto zaradi preobilnega dežja slaba letina, obrodilo mi je vendar vse dobro. Letos sem za fižolom in peso zopet vsejal nekoliko fižola in prosa ter sem pognojil z umetnim gnojem. Voda mi je fižola nekoliko pokončala, da sem ga moral saditi v drugo, in tudi proso je vsled vednega dežja hiral, ko pa je vreme postalo bolj suho, opomoglo se je oboje, proso je pa posebno lepo, da je takega malo videti celo na trdini.

Ko bi bil gnojil z živinskim gnojem, preverjen sem, da bi bila njiva razorana od bramorja in drugega mrčesa, in druge rastline bi na obilo pognojene zemlji ne bilo, kakor tu in tam kak plevel. Kar je bilo njive obsejane s travo in deteljo, rodilo je tudi letos obilo; kar je bilo spomladi pognojenega z umetnim gnojenjem, kosil bodem letos uže v tretje.

Gnojil sem 1 ha deloma s 600 kg kajnita in 260 kg Tomásove žindre in deloma s 400 kg kajnita in 180 kg Tomásove žindre, ali na 1 oral 350 kg kajnita in 150 kg Tomásove žindre, oziroma z 230 kg kajnita in 100 kg Tomásove žindre. Razloček v pridelkih pa ni bil v primeri z gnojenjem, temveč tam, kjer je bilo gnoja tretjino več, je bila žetev za polovico večja.

Ta primera pri gnojenju se bo drugo leto predru-gačila, gnoj se bo nekako za tretjino pomnožil. Kajnit je imel 12.90 % kalija, Tomásova žindra 23.00 % fosforove kisline.

Tudi fižol in koruza, posebno slednja, se letos dobro obnaša, čeprav je bilo vreme za oboje jako neugodno; turščica dela lepe, polne storže, po dva, tri na enem stebelu, skoraj preveč. Zapomnite si, da to dela umetni gnoj! — S tem pomagamo vsaki rastlini k zaželenemu razvoju. Detelje, fižol, bob, grah, leča, ne zahtevajo dušika toliko v gnojilih, pač pa kalija in fosforove kisline; žita zahtevajo najbolj dušika, kalija in fosforove kisline; krompir, pesa, repa želi dušika in fosforove kisline, to se ve da v primeri s tem, kolikor sploh zemlji teh snovi primanjkuje.

Kajnit, potrošen na polje, ki nima apnenca v sebi, je brez učinka, torej je treba take prostore potresti z apnom, ugašenim na zraku, ali zmešati z laporjem. Kmetovalec mora svoja tla poznati. Spoznaš pa, ima li zemlja kaj apna v sebi ali ne, ako jo zmešaš s kako kislino. Ako tako zmešana zavre, je apnena, sicer ne.

V gnojenju s kostno, kleja oproščeno moko sporočim drugo pot kaj.

M. Peruzzi.

O prihodnji trgatvi.

III.

Ko je grozdje zmečkano, oziroma, ko je tako prirejeno, da se tekočina, t. j. mošt, lahko odcedi od trdih

tvarin, prične se še le pravo izdelovanje vina. Pot, po katerem se mošt izpremeni v vino, je kipeenje, ktere ga glavni del sestoji iz razkrajanja in izpreminjanja sladkorja v alkohol ali špirit. Alkohol je res glavni sestavni del vina, ki je dela močnejše ali slabše, a zelo važni so tudi drugi sestavni deli, ki naredijo vino bolj ali manj pitno in okusno. Umni vinščak mora kipeenje tako urediti, oziroma pospešiti, da se prav kmalu izpremeni ves sladkor v alkohol, ob enem pa skrbeti, da vinu ohrani, oziroma pridobi one snovi, ki je narede prijetno in okusno. Vinščakova največja skrb mora biti ta, da mošt prav kipi. Vinščaki raznih dežel in krajev imajo tudi razne načine kipeenja. Eni mošt kar ocedijo in ga nalijejo v sode, kjer popolnoma ali deloma dokipi, drugi pa puste najprvo nekaj ur ali dnij kipeti v odprtih posodah na tropinah, ali pa, kakor je pravilno pri črnem vinu, v zaprtih posodah. Ktero je pravo? Če odgovorimo na to vprašanje, moramo pred vsem ločiti izdelovanje belega vina od izdelovanja črnega. Belo vino bodi milo in prijetnega okusa ter razven tega trpežno. Črno vino naj ima tudi vse te lastnosti, razven tega pa bodi tudi kolikor mogoče temno, in če je bolj trdega okusa, mu nič ne škodi, največkrat še koristi. Da damo vinu take lastnosti, moramo uže kipeenje pravilno urediti.

Pri izdelovanju belega vina postopamo pravilno, če pustimo najprvo mošt kipeti v odprtih posodah, in sicer na tropinah kakih 24 do 48 ur. Glavna reč so tukaj tropine. V njih se nahajajo razne snovi, ki dajo vinu okus in duh, ter reči, ktere vplivajo na daljnji razvoj vina. Ako mošt kar ocedimo, re da bi kipel na tropinah, manjka dokipelemu vinu marsikaj, kar je naredi trpežno in dobro, zato so tako izdelana vina prazna, brezbarvna in malo trpežna. Takim vinom manjka pred vsem čreslovine, t. j. one grenke snovi, ktera se nahaja zlasti v grozdnihih pelkih in ki nima pri belemu vinu toliko vrednosti glede okusa, a je velevažna za daljnjo zoritev vina. Čreslovina naredi, da se beljakovine, to so one sluzne snovi, ki delajo vino motno in megleno, kakor hitro mogoče izločijo iz vina. Izkratka: čreslovina pomaga, da se vino hitro čisti, in ker ona izločuje iz vina beljakovine, ki so največkrat krive raznih bolezni, zato posredno naredi vino tudi trpežnejše. Vsaka reč pa mora imeti tudi pravo mero, in kakor ni prav, pustiti mošt kipeti brez tropin, tako ga ni dobro pustiti kipeti predolgo na tropinah. Če mošt kipi predolgo na tropinah, navleče se iz njih preveč raznih snovi in tudi preveč čreslovine, kar je ravno tako napačno iz raznih vzrokov, kterih ne bomo podrobneje razpravljali, le toliko omenjamo, da dobi belo vino pretrpek, neprijeten okus in preveč zažgano barvo. Rekli smo, da naj mošt belega vina kipi 24 do 48 ur v odprtih posodah. Koliko časa naj kipi, je zavisno od kakovosti grozdja in od okusa, ki naj ga ima vino. Predolgo kipeenje v odprti posodi na tropinah ima pa še to hudo slabo stran, da se skisajo vrhu stoječe tropine (klobuk) in tako zane-sejo v vino cik.

Pri izdelovanju črnega vina je pa povsem drugače. Tu nam je do tega, da dobimo v vino veliko črnila, ki se nahaja ravno v tropinah, t. j. v jagodnih lupinah, zato se mošt navleče toliko več nepotrebnega črnila, kolikor dlje je na tropinah. Obilica čreslovine, ki vsled tega pride v črno vino, ni na kvar, za značaj nekterih vrst črnega vina celo neogibna potrebna. Ker naj torej mošt za črno vino dlje časa kipi na tropinah, je pri kletarstvu z odprtimi posodami velika nevarnost, da ne začno tropine cikati. To preprečimo nekoliko, če klobuk pridno potapljam v mošt, a vender bode smel mošt ki-

peti v taki posodi največ osem dnij. V južnih krajih, kakor v naši Vipavi, v Primorju, Dalmaciji i. t. d., zadošča toliko časa za izdelovanje lepo črnega vina. Drugod pa, kakor na Dolenjskem, Štajarskem i. t. d., koder je vsled manjše toplote kipeenje počasnejše in ima grozdje manj črnila, pa osem dnij ne zadošča, in ker kipeenje v odprtih posodah ne smemo podaljšati, poslužiti se moramo zaprtih posod, ki so nalašč prirejane za ta namen.

Iz tega spisa lahko vsakdo posname, da so tropine zelo važne. Tropine imenujemo v obče hlastine, lupine in pelke, a za izdelovanje boljše vina so važne le tropine iz samih lupin in pelkov. Le če pustimo mošt kipeti na tropinah iz samih lupin in pelkov, bomo izdelali zares dobro in okusno vino. Odstraniti moramo torej hlastine, ki dajo vinu surov, nečist, nekako nezrel in zoprn okus. Kdor hoče narediti dobro vino, naj hlastine loči iz tropin. Z rokami seveda jih ne kaže, razven iz prav majhnih množin tropin, ker bi bilo prepočasno in prezamudno, a to se da hitro izvršiti z robljanjem, za kar imamo posebno orodje. To orodje je žična (dratena) mreža, ki se položi na kad, po kateri se naspe zmečkano grozdje in potem z greblicami sem ter tja drgne ob mrežo. To delo se vrši hitreje kakor bi si kdo mislil. Vinščaki, kteri tega ne poznajo, nam smejo verjeti, da je trud z robljanjem proti koristi tako majhen, da ga napreden vinščak nikakor ne sme opustiti. Vipavci in Primorci večinoma vsi poznajo robljanje, na Dolenjskem pa še ni toliko znano, zato pa prav toplo priporočamo onim Dolenjcem, ki se zanimajo za vinarski napredek, naj gredo ob trgatvi pogledat v kmetijsko šolo v Grm, kjer bodo videli razven tega še marsikaj drugega potrebnega

IV.

Uže v uvodu tem sestavkom smo rekli, da vino ni naraven pridelek, ampak umeten izdelek. Ako je torej vino umeten izdelek, potem je čisto naravno, da njega dobrotu tudi zavisí od dobrega in umnega prirejanja, kakor pri vsaki drugi umetno izdelani reči. Na istem mestu smo tudi trdili, da se dober izdelek da narediti tudi le iz dobre surovine. Če hočemo imeti dobro vino, moramo imeti dobro surovino, t. j. dober mošt, in z moštom moramo tudi prav ravnati, t. j. pustiti ga moramo umno kipeti in, kadar se je naredilo vino, pustiti vino umno zoreti.

Da dobimo dober mošt, potrebujemo dobrega grozdja, kar je seveda zavisno od trtne vrste, zemlje, podnebja in vremena in pa od ravnanja ob trgatvi. Kako z grozdem ravnati ob trgatvi, da dobimo dober mošt, to smo popisali v dosedanjih odstavkih. Preostaja nam sedaj še pisati, kako je ravnati z dobro pridelanim moštom, da iz njega izdelamo tudi dobro vino.

Mošt se izpremeni v vino s kipeenjem, ki sestoji v tem, da se sladkor v vinu s pomočjo posebne glive pri primerni toplini razkroji v alkohol (špirit) in ogljikovo kislino. Ob kipeenju nastajajo sicer tudi še druge spojine, kterih ne navajamo, omenjamo pa, da se vino ob enem čisti ter dobiva od dne do dne boljši okus. Na pravilno kipeenje in torej na bodočo dobro kakovost vina vinščak najbolj vpliva. Mošt lahko primerjamo z novorojenim detetom, čigar bodoča rabnost med ljudmi je povsem zavisna od vzgoje, ta pa od starišev. Ker je torej kipeenje jako važno, bomo tudi o njem nekaj pisali, dasi ono ne spada strogo k oporilom trgatve.

Ko je mošt primeren čas kipel na tropinah, pretočiti ga moramo v sod, kjer naj dovrši glavno kipeenje. V kipeenju razločujemo namreč dve dobi. Prva je tista, v kateri mošt hitro in burno kipi in se skoraj ves sladkor

razkroji. Konec te dobe je mošt postal uže vino, čeprav mlado in še surovega okusa. To je doba glavnega kipeanja. Za to dobo pride druga, v kateri ostali del sladkorja kipi počasi in vino zori; to je doba pokipevanja ali zorenja.

Posoda, v katero spravimo mošt, bodi nad vse snažna. Tu pristavljamo, da je največja snaga prvi pogoj vsemu kletarstvu. Sode, v katere pride mošt, zažveplati, je največja kletarska pregreha. Pozneje bomo še govorili o veliki važnosti primerno visoke toplote ob kipeanju, zato priporočamo mošt polniti v gorkih prostorih. Soda seveda ne smemo napolniti do vrha, ampak manjka naj približno ena petina. V napolnjenem sodu se kmalu vname kaj burno kipeanje, v moštu nahajajoče se tropine, potem razni izmečki stopijo na vrh, in če prihaja od tega klobuka veliko zraka, pritisne kmalu cik, ki pozneje okuži vse vino. Zaradi tega bodi vinščaku skrb, kipeči mošt braniti zraku. Soda seveda ne smemo z veho trdo zapreti, ker ima razvijajoča se ogljikova kislina silno moč in lahko sod raznese. Najpriprosteje se sod zapre z vrečico, napolnjeno s peskom, ki vsaj površno brani pristop zraku, a ne ovira odhajati ogljikovi kislini. Pozneje, ko je kipeanje uže slabše in je le še malo ogljikove kisline med vinom v sodu, takrat je pa tudi ta vrečica nezadostna, zato moramo sploh priporočati zapiranje moštnih sodov s kipelno veho, ktera ne pušča prav nič zraka v sod, izpušča pa ogljikovo kislino.

Kipelná voha je najboljša in najprimernejša zapora za sode s kipečim moštom ter ima tudi prednost, da po brkljanju odhajajoče ogljikove kisline vsikdar lahko spoznamo, koliko močno mošt kipi. Te vehe, ki so ali iz pločevine, gline ali najboljša iz stekla, sestojijo iz dveh delov, in sicer iz skledice in iz poveznega kozarca. S kipelno veho se sod tesno začepi, potem se nalije v skledico do polovice voda in kozarec se povezne čez srednji kvišku moleči del. Iz soda puhteča ogljikova kislina pride pod poveznjeni kozarec in ker je pritisk velik, gre tudi skozi vodo, kar povzroči gori omenjeno brkljanje. Take vehe prodaja tvrdka „Administration der Weinlaube“ v Klosterneuburgu, ktera svoje cenike na zahtevanje rada pošlje brezplačno.

Kdor si ne more omisliti take kipelne vehe, more si jo sam narediti ali jo pa naročiti pri domačih roko-delcih, seveda bolj priprosto. V navaden čep se namreč vtakne zakrivljena cev iz stekla ali pločevine, ki pelje v posodo z vodo, ktera je na ta ali kak drug način pritjena na sod. Taka kipelná voha je sicer dobra, a ko kipeanje ponehuje, poneha tudi pritisk ogljikove kisline, ki se stisne, in takrat je nevarnost, da zrak vodo skozi cev potisne v sod.

V.

Češče smo omenjali, da je vino izdelek iz mošta. Mošt preide v vino po kipeanju, in trdili smo, da je vino tem boljše, kolikor bolj pravilno je kipeló. Za pravilno kipeanje je potrebna tudi primerna toplota. Zakaj? Zato, ker gliva, ki povzroča kipeanje, mora imeti za svojo rast in razmnoževanje ravno tako primerne toplote, kakor vsaka druga rastlina. Izkušnje so pokazale, da je kipelni glivi najprimernejša toplota 18° C. Pri taki toplini se hitro razmnožuje ter naredi, da se sladkor čim preje pretvori v alkohol. Kolikor hitreje se to vrši, tem bolje je za bodoče vino. To pa iz tehtnih vzrokov. Prvič se vsled kipeanja izmečejo razne sluzne in beljakovinate tvarine, ki vino delajo motno in kvarljivo. Dalje je znano, da je alkohol nasproten gnilobi. Zdravniki n. pr. denejo cele dele človeškega trupla v alkohol (špirit), v katerem jih lahko neizpremenjene hranijo leta in leta. Ravno tako ovira

alkohol tudi v vinu gnilobo, seveda toliko bolj, kolikor več ga je. Da pa mošt kmalu in popolnoma pokipi, je pa tudi zato važno, da se spomladi vnovič ne vzbudi močno kipeanje, ki naredi vino motno in je mnogokrat pokvari. Koliko se pri nas spomladi vina izpridi samo zato, ker ni jeseni dovolj okipelo! To pa tudi ni čudo, saj je meseca oktobra na Dolenjskem in Štajerskem uže prav pošteno mráz, meseca novembra pa mnogokrat uže sneg. Kako naj torej ob taki majhni toplini mošt popolnoma in hitro pokipi? Leseni ali pa tudi zidani, popolnoma na planem stoječi hrami so jeseni odločno premrzli, spomladi in poleti pa prevroči, in to je pravi vzrok, da se vsako leto izpridi na stotine hektolitrov vina. Prvi pogoj umnemu vinarstvu so dobre kipelne in založne kleti. Kipelne kleti morajo imeti v krajih, koder je jeseni uže mráz, pač, da se med kipeanjem vzdržijo toplota od 15 do 20° C. Založne kleti, to so tiste, kamor pride uže narejeno vino, morajo biti pa pod zemljo, da se v njih skozi cele leto toplota le malo izpreminja.

V prejšnjem sestavku smo pisali, kako je surovi mošt treba naliti v sode in kako z njim ravnati med kipeanjem. Prvo in burno kipeanje se v gorki kleti dovrši v 5 do 6 dneh, v mrzlejših v 2 do 4 tednih. Kadar moštjenja kipeči, kar je posebno lahko spoznati, če rabimo kipelne vehe, ker v njih neha brkljati, takrat sejenja razvijati ogljikova kislina, ki varuje mošt zrača, in takrat je čas, vino napolniti do vehe. Ker se pa še vedno razvija nekoliko kisline, počakajo radi še nekaj časa, da popolnoma zapro vehe.

Kadar kipeanje poneha, prične se vino čistiti in sicer tem hitreje, kolikor popolneje je pokipelo. Meseca decembra in januarja, ko se je vino učistilo, je je treba pretočiti prvič. To pretakanje je potrebno, da se vino ubrani slabemu vplivu drožja in da se iz njega izločijo še one snovi, ki v njem niso potrebne.

Drugič je treba vino pretočiti pred pomladanskim kipeanjem, to je meseca marcija ali aprila. To je zato potrebno, da se novo drožje pri kipeanju ne dvigne, kar lahko veliko škodi.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 138. Vsled ktere bolezni je mojemu poltretje leto staremu juncu izpadla vsa žima konci repa? Kako naj ga zdravim, da žima zopet zraste.

Odgovor: Da Vašemu juncu izpada žima na repu, bo bržkone vzrok grinja, ki se je vgnezdila v rep. Če je vzrok grinja, dá se ta kmalu pregnati. Skuhajte iz pepela lug ter vtaknite vanj rep za kakih 10 minut. To ponavljajte dva ali tri dni. Lug pomori grinje, koža ozdravi in rastla bo nova žima, a le v toliki meri, kolikor še niso uničene lasne korenine.

Vprašanje 139. Zakaj je letos turščica tako močno snetjáva in kako se odvráča ta turšična bolezen?

Odgovor: Snetjavost turščice povzroča gliva (ustilago maydis), ki se tem bolj širi, kolikor ugodnejše so zánjo razmere. Razmnožitev posebno pospešuje zelo toplo in dovolj vlažno vreme. Te dni smo bili na Dolenjskem in smo videli, da bo snetjavost po nekterih krajih uničila nad dve tretjini turščice. Bolezen, ktera povzroči turščino snet, ne napada samo cvetja, ampak tudi listje in stebila. Snet napravi bule, ktere so napolnjene s trosom, ki obstoji iz črnega prahu. Ta prah je zelo škodljiv živalim, zato je treba paziti ob krmljenju s turščično slamo in ravno tako pri nastiljanju. Po teh bulah se razločuje turščična snet od pšenične. Ker nastanejo na storžu, zato ljudje mislijo, da se snet naredi iz zrnja, kar pa ni

res. Črni prah je tros, kateri prenese bolezen na druge rastline, zato pazi, da se po nepotrebnem ne raztroša. Najpametneje je, vsako rastlino, katero vidiš bolno, hitro uničiti. Snetjavost preprečiš, ako turščično seme namakaš pred setvijo eno uro v vodi, v kateri je na 100 delov raztopljenega $\frac{1}{2}$ dela bakrenega vitrijola. Vselej pa moraš paziti, da ne pride bodisi z gnojem ali na drug način na njivo snetjava slama prejšnjega leta. Naposled še omenjamo, da je turščica toliko rajša snetjava, kolikorkrat več let zapored raste na eni in isti njivi.

Vprašanje 140. Ali škoduje vinu, če se dene grozdna drozga v kad, v kateri se je napravljala bakrena zmes za škropljenje trt? (M. N. v M.)

Odgovor: Na vsak način more priti na tak način veliko bakra v vino, kar sicer vinu ne škoduje, pač pa tistemu, ki bo vino pil. Ako kadi ne morete dobro osnažiti, je pač bolje, da je ne rabite za drozgo.

Vprašanje 141. Naredil bom sadni mošt iz hrušek in jabolk ter ga mislim pustiti kipeti na vinskih tropinah. Ali smem to narediti? (O. R. v Č.)

Odgovor: To ne le smete storiti, ampak je zelo priporočeno, kajti kipelna gliva, ki pride z vinskimi tropinami v mošt, je močnejša in žlahtnejša od one v sadnem moštu, zato pa hitreje in bolje pokipi. Vrh tega pride iz vinskih tropin mnogo čreslovine v mošt, ki ga naredi trpežnejšega, in mošt se tudi hitreje čisti. Tropine imajo pa tudi v sebi več ali manj vinskega mošta (oziroma sladkorja), ki more kakavosti sadnega mošta le koristiti.

Vprašanje 142. Ali bi ne bilo dobro travnik prevleči z brano, predno se raztrese umetni gnoj? (A. V. v B.)

Odgovor: Umetni gnoj naj se redno naztresa pred zimo, t. j. konci jeseni. Takrat travnik prevlačevati je brezpomembno. Mi Vam priporočamo umetna gnojila trositi jeseni, spomladi pa travnik prevleči ter spraviti z njega mah.

Vprašanje 143. Pri nas gosenice močno razjedajo zelje in repo. Ali je kakšno sredstvo pregnati to golazen? (F. H. v St. L.)

Odgovor: Proti gosenicam na zelju in repi priporočamo mnogo sredstev, na pr. posipanje s pepelom, s cestnim prahom, škropljenje s karbolno vodo i. t. d., a vse to skupaj ne pomaga veliko; največ izdado pridne roke. Kakor hitro se gosenice pokažejo, jih je treba obirati in mečkati. Če se to delo precej prične, ni tako zamudno, kakor se sploh misli, pa se dobro izplača.

Vprašanje 144. Ali uspeva trta „portalis“ v istih zemljah ravno tako dobro, kakor „rupestels“? (T. W. v D.)

Odgovor: Ne; portalis je za težke, rdeče (železne) ilovnate zemlje, dočim je rupestris za gorke apnene zemlje.

Vprašanje 145. Imam staro vino, sicer dobro in zdravo ter dobrega okusa, a se noče očistiti. Ali bi bilo modro, to vino pustiti še enkrat kipeti na novih tropinah? Ali bi bilo primerno dodati sladkorja in koliko, da bi vino boljše vrelo in se bolj gotovo očistilo? (I. V. v O.)

Odgovor: Staremu vinu ne bo škodilo, če ga pustite še enkrat vreti na novih tropinah, in sicer Vam priporočamo to vrenje pustiti vršiti se vsaj 48 ur na tropinah, da se vino dovolj navzame čreslove kisline in tropin. Sladkor dodajati je brezpomembno, ker ni pomanjkanje alkohola v vinu vzrok, da se ne čisti, ampak pomanjkanje čreslove kisline, ktera naredi, da beljakovine skrknejo in se uležejo na dno.

Vprašanje 146. Pisali ste, da ni dobro pasti živino po travnikih, ki so bili potreseni z umetnimi gnojili. Mi sploh pasemo jeseni živino, in tudi jaz pasem sedaj živino na parceli, ki je bila spomladi potresena s temi gnojili, zato bi rad vedel, kako škoduje taka paša živini, ker jaz do sedaj nisem opazil še nič škodljivega? (I. P. v I.)

Odgovor: Pisali smo, da ni dobro pasti živino po sveže pognojnih travnikih, ker utegne škodovati prah Tomasoze žlindre, če pride živini v dihala. Za travnike, ktere ste gnojili spomladi ali celo lansko leto, pa to ne velja. Dalje zato ni dobro pasti po travnikih, ki so bili ravno kar gnojeni s kajnitom, ker živina vsled soli v kajnitu hlastno žre in travo s koreninami puli iz zemlje, kar je gotovo za travnik škodljivo. Sicer naj se pa gnojila trosijo pozno jeseni, ko paša uže mine.

Vprašanje 147. Pri nas se splošno govori, da so sedaj pričeli novi ameriški vinogradi po Bizeljskem in v krškem okraju tako pešati, kakor poprej stari. Ali je res kaj na tem: jaz na svojem vinogradu nisem še tega opazil? (I. P. v Š.)

Odgovor: To so le pravljice, ki jih največ oni širijo in jim radi verjamejo, kateri še nič niso storili za obnove svojih vinogradov ter se sami nase jeze in se potem s takimi govoricami tolažijo. Pa tudi nevoščljivost je dostikrat povod takim govoricam. Gotovo je pa, da marsikje nov vinograd peša, a vzrok ni trtna uš, ampak kaj drugega. Tak vzrok je morebiti nezadostno gnojenje, kajti trte v ameriških vinogradih bujno rasto in močno rode, zato pa kmalu opešajo, če se jim zadostno ne pognoji. Drug vzrok, in ta se zlasti nahaja pri prvih novih vinogradih, so neprimerne podloge. V pričetku nismo še imeli dovolj izkušenj in so za podloge rabile take ameriške trte, ki niso primerne za dotične zemlje ali ki sploh niso dobre. Koder so rabili take podloge, tam seveda rast ne more biti povoljna, pa se z dobrim obdelovanjem in zadostnim gnojenjem vender da okrečiti.

Vprašanje 148. Razven turščične ušice dela na turščici škodo neki črv, ki se zajé v steblo ter je vrta nizdolu toliko časa, da se steblo podere in posuši. Kaj je ta črv in kako se zatré? (M. R. v K.)

Odgovor: Ta škodljivec je gosenica prosene večče (pyralis lupulina), ki tudi škoduje turščici. Proti temu škodljivcu ni druge pomoči kakor napadena stebila izrjavati ter jih požgati, da se prepreči razmnožitev večče.

Vprašanje 149. Ali imajo ježice ali knoper letos kaj vrednosti, ker jih je veliko, a se nihče zanje ne zmeni? (M. R. v K.)

Odgovor: Seveda imajo ježice nekaj vrednosti, toda dosti ne; stoje namreč preko 3 gld. 50 kr. kg. Da imajo ježice tako nizko ceno, so kmetovalci sami vzrok. Oni namreč mislijo, da je pravo in dobro usnje rjavo, zahtevajo le tako in strojarji je morajo delati. Da se usnje ustroji rjavo, rabijo se druga strojila, ne ježice, ktere dajo belo pa ravno tako dobro usnje; in ker se ježice zato malo rabi, so pa tako silno padle v ceni.

Gospodarske novice.

* † Gospod Matej Lavrenčič, deželni poslanec, posestnik v Vrhpolju, nad 20 let ud družbe in jako marljiv gospodar, je umrl 3. dne t. m. — Naj počiva v miru blagi mož!

* Dirka v Šentjarnem, ki bi bila morala biti 12. dne t. m., se je radi nastale nevihte morala preložiti na nedoločen čas.

* Plemene bike bodeta oddajala deželni odbor in kmetijska družba bodoči mesec, in sicer prvi je belanske, druga pa muricodolske pasme. Prošnje za belanske bike je treba vložiti pri deželnem odboru, za muricodolske pa pri družbi, in sicer na podlogi razpisa med uradnimi vestmi današnje številke.

* Simentalskih bikov ima družba še nekaj ter jih odda na podlogi razpisa med uradnimi vestmi v današnji številki po nekoliko znižani ceni.

* **Letošnja vinska letina v Istri.** Trgovci z vinom in gostilničarji žele mnogokrat izvedeti, kakova bo letošnja vinska letina v Istri. Za to naj jim služijo naslednje vrstice: Istra letos ne bo imela obilno vina, in sicer radi slabe lanske letine. Le tedi, koder so lani škropili trte z modro galico, se vidi lepo grozdje. Zoreti je začelo zgodaj, zato bo tudi trgateg za 14 dni bolj zgodna. Vreme je ugodno, gorko; obeta se torej dobra vinska kapljica. Na Puljščini in Poreščini, kjer se prideluje skoraj samo črno vino, se je že precej potrgalo. V srednji Istri pa — posebno v okolici pazinski — kjer se dobiva belo vino, bodo začeli trgati proti koncu tega meseca. Cena grozdju bo, kakor se govori, od 8 do 11 kr. za kilogram. Za podrobne podatke se kupovalcem priporoča, da se obrnejo na občinska glavarstva v Buzetu in Pazinu.

* **Premovanje konj za 1. 1897.** se vrši ta mesec. V nastopnih vrstah priobčujemo imena dosedanjih odlikovancev.

Pri premovanju z deželnimi darili v Bohinjski Bistrici 1. dne septembra so dobili: Prvo darilo v znesku 25 gld. Lovrenc Vojvoda iz Bistrice, drugo darilo 20 gld. Martin Jeklar iz Koprivnika, potem Josip Jeklar iz Koprivnika, Ivan Arh iz Stare Fužine in Ivan Stare iz Čošnice po 15 gld. Nadalje Matevž Zupan iz Srednje Vasi, Matija Dobravec iz Čošnice, Frančišek Korošec iz Jereke, Ivan Arh iz Stare Fužine in Ivan Rozman iz Polja po 10 gld.

Pri premovanju v Lescah 2 dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Šimen Rožič iz Ribnega 35 gld., Anton Zupan iz Zasipa 20 gld., Josip Palovšek iz Slatne 15 gld., Ivan Cotelj iz Zgoš 15 gld., Alojzij Rozman iz Zgornjega Otoka 15 gld., Martin Žvegelj iz Zgornjih Gorij in Andrej Ažman iz Hraš vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Anton Meršol iz Hraš 25 gld., Alojzij Žerovec iz Mlinca 20 gld., Matevž Žvab iz Lepenc 15 gld., Ivan Skomavč iz Zgornjih Laz in Ivan Hudovernik iz Gorij vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Valentin Smid iz Ribnega 10 gld., Anton Apih iz Zapuž 10 gld., Anton Mežnarec iz Vrbe, Anton Legat iz Sela in Ivan Rožman iz Bitenja vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Kranju 3 dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Ivan Dolenc iz Stražišča 35 gld., Ivan Vehovec iz Vokla 20 gld., Urban Veber iz Zaliloga 15 gld., Ivan Mrčun iz Bašlja 15 gld., Ivan Zupan iz Sv. Križa 15 gld. in Frančišek Dolžan iz Golnika srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Šimen Jereb s Spodnjega Brnika 25 gld., Jakob Primožič od Sv. Katarine 20 gld., Frančišek Aleš iz Podreč 15 gld., Jurij Gašperlin iz Šmartna in Ivan Poličar s Spodnjega Brnika vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Peter Mali iz Seničnega 10 gld., Matevž Barle iz Luže 10 gld., Ivan Žumar iz Vokla, Jakob Bašar iz Zgornjega Brnika in Ivan Barle iz Grada vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Kamniku 4. dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestnik: Ivan Urh iz Vopovelj 20 gld.; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Jakob Skok iz Pristave 25 gld., Ivan Drešar iz Kaple Vasi 20 gld., Anton Černivec iz Šinkovega Turna 15 gld., Ivan Štupar iz Nasovč in Jarnej Slapnik iz Zgornjega Tuhinja vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ivan Slevce in Jakob Skok oba iz Preserij vsak po 10 gld.

Pri premovanju na Vrhniki 6. dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Frančišek Mrak iz Plešivice 35 gld., Frančišek Trček iz Bevk 20 gld., Ivan Jeraj iz Sinje Gorice 15 gld., Frančišek Remškar iz Loga 15 gld., Ivan Kanec iz Podsmreke 15 gld., Ivan Marinko iz Vnanjih Goric, Matija Lenarčič iz Loga in Fran-

čišek Oven iz Podsmreke vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Ivan Novak iz Notranjih Goric 25 gld., Martin Pleško iz Brezovice 20 gld., Anton Ratar iz Podsmreke 15 gld., Josip Dolinar iz Kozarij in Ivan Kušar iz Brezovice vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ivan Marinko iz Vnanjih Goric 10 gld., Frančišek Remškar iz Loga 10 gld., Anton Lenič iz Brezovice, Josip Kavčnik iz Loga in Matija Remškar iz Brezovice vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Ribnici 7. dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestnik: Bernard Kovarčič iz Sodražice 15 gld., b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Ivan Bregar iz Ribnice 25 gld., Josip Češarek iz Nemške Vasi 20 gld., Jakob Češarek iz Dolenje Vasi 15 gld., Andrej Podboj iz Ribnice, Anton Tanko iz Gorice Vasi in Jurij Mihič iz Skalovja pri Kočevju vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Jurij Hutter iz Željen pri Kočevju 10 gld., Ivan Rus iz Ribnice 10 gld., Josip Zamida z Male Gore, Jurij Mihič iz Skalovja pri Kočevju, Josip König iz Gorenje Vasi pri Kočevju in Jurij Poje iz Zajčjega Vrha vsak srebrno svetinjo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Konec.)

Podružnica Črnomelj je predlagala, naj bi c. kr. kmetijska družba delovala na to, da se — čim se dokaže prasičja kuga — vsi bolni prasiči pobijejo ter le zdravi obdrže v kontumacu. Le na ta način bi se razširjenje bolezni omejilo in kuga prej zatrla. Sploh pa naj bi se proti vtihotapljanju prasičev postopalo najstrožje. Gospod ravnatelj Pirc je naglašal, da je ta predlog popolnem utemeljen, in glavni odbor bode rad storil primerne korake, da bi c. kr. vlada dala na razpolaganje sredstva za odškodnino pobitih prasičev.

Podružnica Šentjur pri Kranju je predlagala z ozirom na to, da so po c. kr. kmetijski družbi subvencionirani biki predragi, naj glavni odbor zniža ceno ter čas raje zniža od dveh let na poldrugo leto. Utemeljujoč ta predlog je zastopnik podružnice, gospod nadučitelj Jelenc, omenjal, da se pogosto čujejo pritožbe, da je cena bikom previsoka. Če posestnik bika proda, ne dobi toliko zanj, kolikor ga je veljal. Gospod ravnatelj Pirc je povdarjal, da družba nima namena podpirati revne kmetovalce, ampak le pospeševati kmetijstvo; sicer se pa biki ne kupujejo z mesarskega stališča ampak v svrhu, da se zboljša plemo. Govornik je torej nasvetoval, naj se o tem predlogu preide na dnevni red. — Sprejeto.

Ista podružnica je nadalje omenjala, da se svinjereja v njenem okolišu vedno lepše razcvita, da bi se pa vender dala v marsičem zboljšati, če bi bila na razpolaganje v to potrebna sredstva. Podružnica je torej predlagala, naj bi c. kr. kmetijska družba pomnožila število subvencioniranih mrjascev in naj bi se zaradi degeneracije delili vsako leto. V vzpodbudo svinjerejem naj bi se v okolišu te podružnice priredilo letošnje jesen premovanje prasičev. Gospod ravnatelj Pirc je povdarjal, da bi glavni odbor sicer rad ustregel tej želji, da pa letos nima na razpolaganje za to potrebnega denarja. Pač pa naj bi se premovanje prasičev priredilo prihodnje leto.

Podružnica Šentjur je nadalje predlagala, naj c. kr. kmetijska družba deluje na to, da bodo le dobro izučeni rezarji rezali živino; takih rezarjev pa v mnogih krajih ni. Zatorej naj bi se v podkovski šoli učenci vadili re-

zanja in naj bi pozneje samo ti smeli izvrševati ta posel. Gospod ravnatelj Pirc je naglašal, da mora po zakonu rezar biti usposobljen za svoj posel. Deželna vlada naj se zatorej naprosi, naj strogo pazi, da se bode zakon v resnici izvrševal. Sicer pa naši rezarji večinoma umejo svoj posel, le antisepe ne upoštevajo dovolj. Pri dotičnih izpitih naj bi se zlasti na to opozarjalo. Pri glasovanju je bil predlog podružnice vzprejet.

Ista podružnica je nadalje predlagala, naj bi c. kr. kmetijska družba v svojem glasilu priobčevala tudi tržne cene iz Kranja in naj bi na pristojnem mestu delovala na to, da se raba stare mere in vage strogo prepove. Gospod ravnatelj Pirc je rekel, da se prvi želji ustreže že prihodnje leto; glede prepovedi uporabe stare mere in vage pa imamo zakon; ako se ta zakon krši, naj se dotičniki naznanijo, in brez dvoma bodo kaznovani. Sicer pa bi v tem obziru tudi učitelji lahko vplivali na narod. Končno se je vzprejel nasvet gospoda nadučitelja Likozarja, naj se glavni odbor glede rabe stare mere in vage obrne s primerno prošnjo do c. kr. okrajnih glavarstev.

Končno je predlagala podružnica Šentjur, naj da c. kr. kmetijska družba iz podružničnega področja kemijsko preiskati nekaj prsti in naj na podlogi preiskave določi, ktera travnata in deteljna semena bi tej zemlji bila najprikladnejša. Tajnik družbe, g. ravnatelj Pirc, je izjavil, da se bode tej želji lahko ustreglo, ko dobimo kmetijsko poskušališče v Ljubljani.

Podružnica Kovor je predlagala: C. kr. kmetijska družba naj izposluje, da bi se v prihodnje in, če mogoče, že letos vršilo v Trziču premovanje kobil za sodni okraj Trzič. Utemeljujoč ta predlog je omenjal načelnik podružnice, gospod Debelak, da imajo tamošnji živinorejci ob času premovanja kobile še v planinah; iskati morajo živino včasih po dva dni, en dan se zgubi za pot v Kranj in nazaj, eden pa zopet za gonjo nazaj v planino. Kobile, ki pridejo iz planin, pa so tako trudne in zdelane, da ne morejo dobiti premije, ki se dele le iskri in poskočni živini. Kazalo bi torej prirediti premovanje v Trziču, ker bi se tam konjereja na ta način gotovo izdatno povzdignila. Gospod ravnatelj Pirc je izjavil, da letos ni mogoče ustreči tej želji; upoštevala pa se bode vsekakor prihodnje leto.

Podružnica Sv. Križ pri Litiji je predlagala, naj se kmetijsko ministerstvo, oziroma deželni zbor, naprosi za primerno podporo, da bi revnejše občine mogle dobiti bike plemenjake brezplačno, ali pa naj bi oskrbniki od družbe prejetih bikov koj od početka dobivali primerno letno nagrado. Ko je gospod ravnatelj Pirc še enkrat omenil, da kmetijska družba nima namena podpirati revne kmetovalce, temveč le pospeševati kmetijstvo, je bil pri glasovanju predlog svetokriške podružnice odklonjen.

Podružnica Lesce je predlagala, naj c. kr. kmetijska družba izvoli posredovati, da dobi kraj Lesce še enega žrebca plemenjaka, ker se pokazuje, da en sam žrebec tam ne zadošča več, ker so Lesce središče obširne konjerejske okolice. Po nasvetu gospoda ravnatelja Pirca se je ta predlog odstopil samostojnemu konjerejskemu odseku v uvaževanje, isto tako tudi predlog gospoda nadučitelja Jelenca, naj bi se v Predosljih namestil žrebec plemenjak.

Ista podružnica je nadalje predlagala, naj c. kr. kmetijska podružnica potrebno ukrene, da se novi lovski zakon zlasti glede škode, katero povzročajo zajci pri mladih sadnih drevesih, premeni tako, da sme posestnik v obližju svoje hiše in sadnih vrtov ustreliti škodljivo vega zajca, ustreljeno žival pa mora izročiti dotičnemu najemniku lova. Ko je gospod ravnatelj Pirc omenil, da tu omenjeni lovski zakon še niti sankcioniran ni, je bil predlog podružnice Lesce odklonjen.

Podružnica Mošnje je predlagala, naj bi c. kr. kmetijska družba delovala na to, da bi se zakon glede ogledovanja bikov predrugačil, ker sedanji način ogledovanja povzroča prevelike troške. Gospod rav-

natelj Pirc je rekel, da se bode deželni zbor menda že v prihodnjem zasedanju baval s to zadevo. Pri glasovanju je bil predlog podružnice Mošnje vzprejet, isto tako tudi predlog podružnice za Poljansko dolino, naj bi se premovanje živine vršilo na Trati, in predlog podružnice Predoslje, naj bi se priredilo premovanje prasičev za kranjski okraj.

Podružnica Ribnica je predlagala, naj bi se novi udje v kmetijsko družbo sprejemali proti vstopnini 2 gld., le oni, ki hočejo diplomu, naj bi plačali 4 gld. Predlog je utemeljeval č. gospod dekan Dolinar. Tajnik kmetijske družbe gospod Pirc je povdarjal, da bi družba na ta način izgubila znaten del dohodkov, katerih pa pri mnogoštevilnem uradnem osebju nikakor ne more pogrešati. Nasvetoval je torej, naj se o tem predlogu preide na dnevni red. Ta predlog je bil vzprejet, odklonjena pa sta bila spreminjevalna predloga g. pristava Rohrmann in č. gospoda župnika Potočnika.

Podružnica Vače je predlagala, naj bi se tudi v Vačah priredilo kdaj premovanje živine, naj bi se dajala nagrada takim posestnikom, ki vzrede lepe plemenske bike, in končno, naj bi kmetijska družba posredovala, da se zopet ustanovi šola, v kateri bi se odgajali živinozdravniški pomočniki. Gospod ravnatelj Pirc je glede prvega in drugega predloga omenjal, da jih bode glavni odbor po možnosti uvaževal, glede šole za živinozdravniške pomočnike pa ni pričakovati uspeha.

Podružnica Vinica je stavila naslednji predlog: »Slavna c. kr. kmetijska družba naj blagovoli delovati na to, da se ustanovi v Ljubljani deželno skladišče, kakor se je o tem sklepalo v deželnem zboru, ali pa — ako kmetijska družba izprevidi, da bi bila umestna tudi okrajna skladišča — da se ustanove tudi ta, in to čim prej. Potrebo takih skladišč čuti posebno Belokrajina, kjer ni nobene železnice.« Predlog je utemeljeval popotni učitelj gospod Gombač ter je pojasnjeval tužne belokranjske razmere, kjer imajo po pet let stara semena, a jih ne morejo spraviti v denar. S podružnicami deželnega skladišča pa bi se temu nedostatku gotovo odpomoglo. Ko je še gospod ravnatelj Pirc priporočal predlog podružnice viniške, je občni zbor sklenil, da se ta predlog s priporočilom izroči deželnemu odboru.

Podružnica Vipava je predlagala, naj bi tudi c. kr. kmetijska družba zastavila ves svoj vpliv, da se čim prej doseže vravnava vipavskih voda. Gospod ravnatelj Pirc je povdarjal, da bode kmetijska družba rada pospeševala to velevažno zadevo ter jo priporočila deželnemu zboru. Ko je še zastopnik podružnice, gospod nadučitelj Skala, priporočil ta predlog, je bil pri glasovanju soglasno vzprejet.

Podružnica Vodice je predlagala, naj se c. kr. kmetijska družba zavzame za ustanovitev orožniške postaje v Vodica, ki je tem bolj potrebna, ker se v tamošnjih gozdih drže cigani, ki so prava nadloga za kmeta. Prečitavši predlog je gospod ravnatelj Pirc izjavil, da se bode vodiški podružnici dalo navodilo, kako je postopati občini, da doseže ustanovitev orožniške postaje.

Podružnica Rovte je stavila več predlogov, in sicer glede pomnožitve mirovnih sodišč, posojilnic, zdravstvenih okrajev itd. Predlogi, ktere je utemeljeval gospod notar Gruntar in ktere smo priobčili v 12. številki letošnjega »Kmetovalca«, so bili soglasno vzprejeti.

Ker je bil dnevni red s tem dovršen, je predsednik, gospod cesarski svetnik Murnik, zahvalil za obilno udeležbo pri občnem zboru, ki nam je dokaz, da se ljudstvo zanima za plodonosno delovanje kmetijske družbe.

Ko je še gospod dr. Romih v imenu družbenikov zahvalil gospoda predsednika ces. svet. Murnika in gospoda ravnatelja Pirca za njih uspešno in neutrudno delovanje, je gospod predsednik ob eni popoldne zaključil občni zbor.

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenih bikov muricodolske (sive) pasme, kupljenih z državno podporo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bode meseca oktobra kupil s podporo, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo za pospeševanje govedoreje, nekaj bikov muricodolske (sive) pasme.

Te bice bode odbor oddajal na podlogi došlih prošelj, in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih.

Prošnje je vložiti do

10 dne meseca oktobra t. l.

pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani
Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma zavezati se:

1.) da je pripravljen bika vzprejeti o pravem času na oni bližnji postaji, ktera bode določena, in sicer tistega bika, katerega določi odbor;

2.) da pošlje na račun precej, ko mu odbor naznani, da mu je bik prisojen, 10 gld., kateri zapadejo, če potem ne vzprejme odkazanega mu bika;

3.) da plača ob vzprejemu bika polovico tistih stroškov, ktere je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in sicer odračunši pod točko 2. omenjenih 10 gld., in

4.) da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz katerega koli zadostnega vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejci, kateri bodo imeli prejetega bika čez 2 leti za pleme, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljnji mesec po 4 gld. nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. dne septembra 1897.

Razglas

o oddaji čistokrvnih izvornih bikov simentalke (rumeno- in belolisaste) pasme.

Podpisani glavni odbor odda še nekaj bikov čiste simentalke pasme v tiste kraje po Notranjskem, Dolenjskem in v okolico Ljubljane, koder marajo za pisano živino, ki je mlečna in daje velike vole.

Te bice bode odbor oddajal na podlogi došlih prošelj, in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih.

Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma zavezati se:

1.) da je pripravljen bika vzprejeti o pravem času na družbinem poskusnem dvorcu na Viču poleg Ljubljane;

2.) da plača ob vzprejemu bika polovico tistih stroškov, ktere je podpisani odbor imel zanj pri nakupu in pri vzreji čez zimo;

3.) da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže prejetega bika imeti dve leti za pleme in, če ga iz katerega koli zadostnega vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejci, kateri bodo prejetega bika imeli čez 2 leti za pleme, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljnji mesec po 5 gld. nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. dne septembra 1897.

Št. 13.058.

Razglasilo.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o nalezljivih živinskih boleznih na Ogerskem in Hrvaško-Slovanskem in zadnje čase zanesenih kužnih boleznih c. kr. deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, v zmislu razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 25. dne avgusta 1897. leta, št. 25.499., ukazuje nastopne zaporne odredbe zoper uvažanje prežvekovavcev in prasičev na Kranjsko.

A. Proti Ogerski.

Zaradi

1.) plučne kuge

je uvažanje goveje živine prepovedano iz komitatov: Orava, Liptov, Nograd, Nitra, Požun (izvzemši ozemlje otoka Čalokez), Sepeš in Trencin, potem iz kraljevega svobodnega mesta Požun;

2.) kuga v gobcu in na parkljih je uvažanje prežvekovavcev in prasičev prepovedano

a) iz komitatov: Alsó-Fehér, Arad, Bekeš, Hunyad, Nograd in Torda-Aranyos, potem

b) iz kraljevih svobodnih mest: Arad, Debrecin, Kolozsvár in Szeged;

3.) svinjske kuge

je uvažanje prasičev prepovedano

a) iz komitatov: Abauji-Torna, Alsó-Fehér, Arad, Bacs-Bodrog, Baranya, Bekeš, Bereg, Bihar, Borsod, Brassovamegye, Esztergon, Fejér, Gömör-Kishont, Győr, Haydu, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kis-Küküllő, Kolozs, Komarno, Krassó-Szörény, Maros-Torda, Mosen, Nagy-Küküllő, Nógrád, Nitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun z izzetim svinjskem pitališčem Kőbánya (Steinbruch), Požun, Somogy, Sopron, Szatmar, Szeben, Szilagy, Szolnok-Doboka, Temes, Tolna, Torda-Aranyos, Torontal, Udvarhely-varmegye, Ugz, Vas, Veszprem, Zala, Zemplén in Zolyom, potem

b) iz kraljevih svobodnih: Arad, Baja, Debrecin, Kassa, Kečkemet, Komarno, Kolozsvár, Pančova, Selmecz Belabánya, Sopron, Szabadka, Szatmar-Nemeti, Szeged, Novisad, Vrše in Zombor.

B. Proti Hrvaško-Slavonski.

Zaradi svinjske kuge je uvažanje prasičev prepovedano iz kraljevih velikih županij: Požega in Zagreb in iz mestnih okrajev, ležečih v teh velikih županijah.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazkosenem stanju, takó da se jih drže še ledvice in da je nedotaknjena ledvična mast v konsumni kraj Ljubljana na Kranjskem ostajajo še nadalje v veljavnosti.

Iz ostalih neokuženih komitatov in mestnih okrajev Ogerske in Hrvaško-Slavonske je uvažanje prežvekovavcev v obče, pitanih prasičev (s 120 kilogrami žive teže) pa samo po železnici in samo v mestno klavnico v Ljubljani dopuščeno tako, da se takoj pokoljejo

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 29. dne avgusta 1897.

Listnica uredništva.

S. P. v K. Bolezni Vaših prasičev ne moremo uganiti iz podanega površnega popisa, zato Vam tudi ne moremo dati sveta. J. S. v V. Za občinska pota je dolžno skrbeti le županstvo. Kako se občinska pota vzdržujejo, to določiti je zadeva občinskega sveta.

T. W. v D. Zaradi škropljenja gotovo ni listje velo ali uže celo suho. Morda ste prepozno škropili in je peronospora uničila listje, ali je pa kaka druga bolezen.

A. K. v P. Obrnite se na svojega državnega poslanca, katerega imate v bližini, da celo reč pospeši. Bržkone ste pa tudi Vi sami krivi, ker niste vse prav in v pravem času ukrenili.

F. P. v T. Saj ste doma v vinskih krajih, zato Vam ni treba navodila, kako delati sadni most, o čemer smo sicer uže mnogo pisali. Sadje se melje, drozga, odtisne in potem se z mostom tako ravna, kakor z vinskim.

D. G. v C. Travniki se poseje spemladi s travnimi semenji. Ktere trave je treba sejati, je zavisno od kakovosti zemlje. Oglasi se spemladi in pošljemo Vam tiskano navodilo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. septembra 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 35.— kr. do gld. 40.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 10.— kr. do gld. 10.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 10.70 kr.; urdeči Hrvat gl. 10.— kr.; prepeličar (koks) gld. 12.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenežnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 16.— kr. do gld. 16.50 kr. brez dima sušene gld. 18.— kr. do gld. 21.— kr.

Orehi domači: gld. 13.— kr. do gld. 14.— kr.

Ježice nove: gld. 3.— kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 29.— kr. do gld. 30.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

„težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „

„ lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.— do 3.50

„ kun „ 8.— „ 9.— za par.

„ dihurjev „ 2.— „ 2.50

„ vidr „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 9 do 10 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 11. septembra 1897. Pšenica gld. 11.50 kr., rž gld. 7.50 kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 6.80 kr., ajda gld. 8.50 kr., proso gld. 6.50 kr., turšica gld. 6.40 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.70 kr., slama gld. 1.60 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 14. septembra 1897. Pšenica gld. 11.86 kr., rž gld. 8.61 kr., ječmen gld. 8.90 kr., oves gld., 6.30 kr., turšica gld. 5.20 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 14. septembra 1897. Pšenica gld. 11.90 kr., turšica gld. 5.90 kr., oves gld. 5.66.

Izvrstno in prostorno

vinsko klet,

odda se takoj v najem. Več se izve pri

Francu Židanu, (76—1)

posestniku v Vodmatu (Ljubljana) št. 6.

Pritlikovo sadno drevje

vzgojeno kot palmete in piramide najboljših jesenskih in zimskih brušek oddajalo se bode to jesen in prihodno spomlad iz drevesnice (77—1)

Jos. Lenarčiča

na Vrhniki.

Oblika palmet je zlasti priporočljiva za obsaditev sten, kjer zavzema le prav malo prostora in rodi prav bogato.

Razglas.

Deželni odbor kranjski bo oddal letos jeseni iz deželne trtnice v Ljubljani več tišoč cepljenih trt in sicer za bela vina: kraljevina, rudeči španjol gerganja, moslavina, plavec in beli burgundec; za črna vina: modra frankinja in žametasta črnina (modri kolonjec).

Trte cepljenke oddajale se bodo sto kosov po osem goldinarjev. Revnejšim vinogradarjem, ki izkažejo s spričevalom, podpisanim od županstva in župnega urada, da so podpore potrebni, oddajale se bodo cepljenke po znižani ceni 4 gld. za sto kosov.

Vinogradarji, kateri želé kupiti te cepljenke, naj se zglase, pri svojih županstvih najpozneje do

20. septembra t. l.,

ter naj navedejo, koliko trt in katere vrste jih žele dobiti.

Županstva pa naj potem vse jim došle take prošnje predlože deželnemu odboru najpozneje do 30. septembra t. l., ker se na pozneje došle prošnje ne bode oziralo. Vse take prošnje so koleka proste. (72—2)

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 27. avgusta 1897.

Razglas.

Deželni odbor oddajal bo meseca septembra t. l. bike plemenjake belanske-pincgavske pasme in sicer v prvi vrsti občinam in le, če bi se teh ne zglasilo zadostno število, tudi privatnim živinorejcem.

Prošnje za biko pošljejo naj se

do 25. septembra t. l.

deželnemu odboru kranjskem v Ljubljani. (73—2)

Pogoji, pod katerimi se bodo biki oddajali so sledeči:

1.) Bik se mora pravočasno prevzeti na oni postaji, katero bo deželni odbor določil;

2.) pri prevzetju bika mora se plačati zanj polovica nakupnih stroškov;

3.) prejemnik bika se ima zavezati, da ga bo imel dve leti za plemo in da povrne po 5 gld. za vsak mesec, če bi ga iz kakeršnega koli vzroka, vedno pa z dovoljenjem deželnega odbora, pred pretekom dveh let prodal. Nasprotno pa bo deželni odbor dovolil nagrado 20 gld. če se bo bik rabil najmanj 4 mesece čez dve leti za plemo, za vsak nadaljni mesec pa po 5 gld.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 27. avgusta 1897.

C. kr. kmetijska družba kranjska

oddajala bo seme, i. s. prvi pridelek iz (67—2)

izvirne Bahlsenove rézi

„triumf“ in „imperial“,

katera se je v vsakem oziru izborna sponesla, po 10 gld. 100 kg.

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb
priporoča (59—5)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasma društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod iz jamstvom.

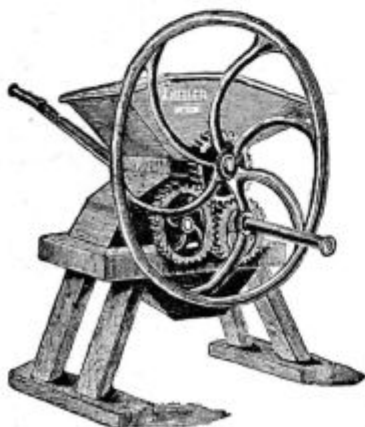
☛ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☛

☛ Ceniki franko in badava. ☛

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—12)

IG. HELLER na Dunaju

II, Praterstrasse 49.

☛ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☛

Zastopniki se iščejo.

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katere so združene v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel kakor od kmetijskih družb in z drug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najcenejši setvi najboljnjega pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Po Bahlsenu zboljšana semenska rež „triumf“.

Ta rež se lahko seje kmalo ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oralo = 1600 □ seznjev), je toraj zelo po ceni, ker se prihrani na semenu s tem, da jo je za setev polovico manj potreba kot druge reži. Ta rež vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mrz v krajih ker ne zapade sneg ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge reži; zatorej pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvari. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 %, večji nego pri drugi reži.

To rež, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg 155 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 8 gld., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg za 1 gld. 40 kr.

Prvi pridelok iz izvirnega semena stane, če se vzame 100 do 500 kg približno 12 gld. meterski stot (manj ko 100 kg se te reži ne razpošilja) za 1000, 5000 do 10 000 kg so cene po dogovoru.

Balzenova imperijalna orjaška rež.

Poseje se te reži na oralo le 50 kg. Cena izvirnemu semenu je: 1000 kg 130 gld., 100 kg 14 gld., 50 kg 7 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld., vrečice z 5 kg 1 gld. 20 kr.

Svarilo! Prava semena teh reži se dobe izključno le pri meni; vreče nosijo mojo znamko in plombo. Svarim torej vsakega pred nakupom teh — včasih popolnoma ničvrednih semen — na katerih vrečah se ne nahajajo moje postavno varovane znamke.

Bahlsenove najnovejše vzgojene reži.

Bahlzenova rež „elite“.

(Novosti iz leta 1897)

na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm veliko, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem.

1.) Ta vrsta reži je vzbudila na mojem poskusnem polju splošno presenečenje, ter se so na prošnjo jako čislana tukajšnjega strokovnega (kmetijskega) lista klasje in izrastki fotografirali.

2.) Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te reži še jako majhna, oddajam jo le za poskuse.

Bahlsenova rež „vasa-triumf“

vzraste in obrodi in vsakem kraju; v gorovju, dolinah, močvirjih itd. — Stojčica cele tedne pod vodo, je iz vsacega zrna pognalo 20 do 30 bilk z čez 20 cm velikim polnim klasjem. Natančnejši popis v ceniku.

Dokler kaj zaloge, oddajam obe predstojče vrste: 50 kg 13 gld., 25 kg 7 gld., 10 kg 3 gld. 50 kr., 5 kg 2 gld.

Bahlsenova regenerirvana donska pšenica

ktere se poseje le 70 kg na oralo (1600 □ seznjev) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrčila vsako drugo zlahotno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnu ali pa slami. (Glej izvirna poročila v katalogu.) Cena: za 1000 kg 180 gld., 100 kg 19 gld., 25 kg 5 gld. 50 kr., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr.

Bahlsenova storževa pšenica (Kolben-Weizen)

z krasnim klasjem, podobnim storžem, preskušena ter se priporoča za visoke in mrzle lege. Cena: za 1000 kg 190 gld., 100 kg 20 gld., 25 kg 5 gld. 50 kr., poštne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr. (71—2)

Vse cene se razumejo z vrečami vred. Vsaka vreča je plombirana in nosi mojo postavno varstveno znamko.

Moje jesenske cenike z mnogimi zanimivimi izvirnimi poročili razpošiljam zastonj in poštne prosto.

Bahlzenova rež „elite“.

Ernest Bahlsen.

Bahlsenova
zboljšana rež
„triumf“.

1/2 M UNREIFEN ZUSTAND N.D. NATUR BEL. X.A. P. 1898

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane, posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstranjenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje kupuje smrekovih storžov vsako množino; i. s. plačuje vse po možno visokih cenah. (63—5)

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje za grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritisk vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20 % več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači, popolne moštarnice, stalne in vozeče, stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz malin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovano trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

o. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. Zastopniki in prekupei se iščejo. (66—4)

Sirarja

ki je tudi popolnoma vešč živinoreje in zna dobro molzti, in

dva hlapca

za molžo vsprejme v službo

grajščina Rakovnik, pošta Št. Rupert, Dolenjsko. (75—2)

Veliko množino svežih in izvrstnih

brinovih jagod

ima na prodaj

Josipina Koren v Ljubljani,

Sv. Petra nasip št. 37.

(78—1)

Častiti raročniki blagovolijo naj naročila nemudoma prijaviti.

Požiralnikove cevi

najboljše sredstvo napenjanje govedi takoj ozdraviti

(glej članek „Napenjanje govedi“ v št. 19. „Kmetovalca“ 1895. 1.) prodaja (58—6)

c. kr. kmetijska družba v Ljubljani po 4 gld. 50 kr. komad.

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. (57—5)

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtskih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušeni in potrjeni od zdravstvenih (60—4) oblastev. (11)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in pljučne bolesi in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“. Vlak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zeleno tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem n e vredneje ponaredbo. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamo, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslov: Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštne povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar v Pregradi pri Rogatec-Slatini.